

www.krasp.org.pl

Konferencja
Rektorów
Akademickich
Szkół
Polskich

Przewodniczący:

prof. zw. dr hab.
Wiesław Banyś
Rektor

Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach
wieslaw.banys@krasp.org.pl

Biuro KRASP:

Krakowskie Przedmieście 26/28
00-927 Warszawa
tel.: 22 55 20 352
fax: 22 55 21 567
biuro@krasp.org.pl

Warszawa, 5 sierpnia 2014 r.

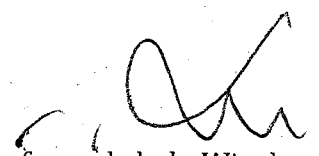
KRASP/194/2014

Szanowny Pan
Prof. Marek Ratajczak
Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego
ul. Wspólna 1/3
00-529 Warszawa

Szanowny Panie Ministrze,

W odpowiedzi na pismo nr DN.WDS.510.110.2014.ŁW z 15 lipca 2014 r. w załączeniu przesyłam opinię Komisji ds. Nauki, Konferencji Rektorów Akademickich Szkół Polskich dotyczącą *projektu rozporządzenia zmieniającego rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 5 listopada 2010 r. w sprawie kryteriów i trybu przyznawania oraz rozliczania środków finansowych na naukę na finansowanie działalności statutowej.*

Z wyrazami szacunku

prof. zw. dr hab. Wiesław Banyś
Przewodniczący KRASP

Opinia
Komisji ds. Nauki
Konferencji Rektorów Akademickich Szkół Polskich
w sprawie projektu rozporządzenia zmieniającego kryteria i tryb przyznawania oraz
rozliczania środków finansowych na naukę na finansowanie działalności statutowej
(projekt z dn. 14 lipca 2014 r.)

Projekt zmiany algorytmu przyznawania dotacji na działalność statutową jednostek naukowych przynosi **zasadniczą pozytywną zmianę**, jaką jest odejście od stosowania tzw. „współczynnika przeniesienia”, który w znacznej mierze petryfikował dawne relacje dotacji w instytucjach, niekorzystnie zmniejszając wpływ zachodzących zmian (w tym zmian w kategorii jednostek). Jako **pozytywne** należy też uznać, w obliczu istniejącego zróżnicowania dotacji na działalność statutową między instytucjami, narzucenie ograniczenia na zmianę wysokości przyznanej dotacji w kolejnych latach; podobnie słuszne jest zróżnicowanie widełek dopuszczalnych zmian w zależności od kategorii jednostki. Jedynie dla zachowania konsystencji można byłoby przyjąć w Zał. 2 ust. 4 p. 3) a) wartość nie 80%, ale 75%, w analogii do zmian (w funkcji kategorii) wszystkich wartości granicznych o 10%. Zaproponowany mechanizm powinien osłabić gwałtowność zmian przy przechodzeniu od obecnych, uwarunkowanych historycznie, do „właściwych” wysokości dotacji i pozwolić jednostkom na stopniowe dostosowanie wydatków do zmian dotacji.

Jako **słuszne instrumenty** należy uznać wprowadzone w par. 6 ust. 4 możliwości decydowania przez Ministra o dodatkowej dotacji dla indywidualnych jednostek, w szczególności wymienionych w p. 2) szczególnie istotnych zadań. Korzystne jest umożliwienie dofinansowania indywidualnych jednostek, a nie grup, jak to ma miejsce w obecnym rozporządzeniu.

W Zał. 2 ust. 7 p. 4) wyłączeniu z ograniczeń widełek zmian w stosunku do poprzedniego roku wysokości przyznanej dotacji ma w zamyśle podlegać jednostka, dla której dotację DS w latach 2013 lub 2014 obliczono bez użycia współczynnika przeniesienia. Wydaje się konieczna zmiana sformułowania z „...wysokości wynikającej wyłącznie ze wzoru uwzględniającego kategorię...”, którego znaczenie obejmuje *de facto* wszystkie jednostki (dla wszystkich dotację liczone na podstawie wzoru), na „...wysokości wynikającej ze wzoru uwzględniającego wyłącznie kategorię...”, w którym wskazuje się cechy charakterystyczne wzoru, którym posługiwano się przy obliczeniach dla rozważanych tu jednostek. Należy także wskazać, że zapis ze wskazaniem na konkretne lata skutkuje tym, że jednostki, dla których warunek ten jest spełniony zawsze, będą już wyjęte z działania ograniczeń, niezależnie od przyczyn ewentualnych dużych fluktuacji obliczonej dotacji.

Wątpliwość budzi zmiana we wstępnej części Zał. 2. Omawiane rozporządzenie dotyczy nie tylko dotacji bazowej DS, ale także np. dotacji „dla młodych naukowców” (Zał. 3 w rozporządzeniu). W proponowanym Zał. 2 znikł wzór określający całkowitą wysokość kwoty na dotację bazową, który w obecnej wersji tego załącznika (bez współczynnika przeniesienia) powinien mieć postać $F = C - (R + U + M)$, gdzie zachowano symbole z Zał. 2 obowiązującego obecnie rozporządzenia. Rozporządzenie po zmianach nic nie będzie mówiło o wydzieleniu kwot na opisane obecnie przez symbole R, U i M cele. Nie może to oznaczać wycofania się z ich wyodrębniania i przeznaczenie całości kwoty do algorytmicznego podziału na jednostki, gdyż stałoby to w sprzeczności z instrumentami, o których mowa w par. 6 ust. 4, które wymagają przynajmniej części R, a elementy M i U pozostają w niezmiennych ustaleniach omawianego rozporządzenia. Sugerowane jest zatem przywrócenie w Zał. 2 definicji kwoty F, jak to ma miejsce w obecnie obowiązującym rozporządzeniu.

Metodologiczne zastrzeżenie dotyczy wyliczania kwoty „dotacji jednostkowej B_{iN} ” (wzór na str. 3 Zał. 2). Mianownik tego wzoru nie zawiera wprost liczby N_i^j osób (etatów) danej jednostki, ale liczby te waży się czynnikami kosztochłonności. Podobnie, w mianowniku przed sumą powinien pojawić się czynnik q_i związany z kategorią jednostki, który „waży” wszystkich jej pracowników. Dla ilustracji tej potrzeby: w sytuacji braku zmian liczb N_i dla jednostki, która zmieniła kategorię z A na A+, wyliczona w roku po zmianie dotacja B_i będzie wyższa o 50%. Ponieważ mianownik przy wyliczaniu B_{iN} w obu latach jest taki sam, to zadziała ograniczenie z ust. 4 p. 1) b) i wzrost dotacji może wynieść tylko 30%. A zmiana kategorii powinna skutkować natychmiastowo. Niestety (dla jednostki), także w przypadku obniżenia kategorii – według proponowanego wzoru jednostka, która z A+ „spadła” aż do kategorii B do właściwego poziomu dotacji (mniejszego o około 50%) będzie dochodziła przez 3 lata (po 15%, zgodnie z ust. 4 p. 2) a)), a więc nie zostanie odpowiednio szybko „ukarana”. Wydaje się, że ograniczenia zawarte w ust. 4 pomyślano jedynie w kontekście zabezpieczenia zbyt szybkich zmian dotacji przy rezygnacji ze stosowania współczynnika przeniesienia, nie rozważając ich wpływu dla zmian kategorii jednostek. Wprowadzenie proponowanej tu modyfikacji wyliczania dotacji jednostkowej pozwoli na ominięcie tej niedogodności.

Zasadnicze zastrzeżenie budzi brak trybu określenia podziału całkowitej kwoty na dotację bazową F na cztery składowe, oznaczone w projekcie w Zał. 2 we wzorze jako F_P , a na stronie 2 Zał. 2 rozpisane jako F_{PAN} , F_{IB} , F_U i F_{INNE} . Oczywiście wzorów ze strony 2 Zał. 2 nie można traktować jako definicji F_P , gdyż do wyliczenia indywidualnych dotacji B_i konieczne jest ich wcześniejsze określenie. Jest konieczne, aby zasady podziału kwoty dotacji bazowej między rodzaje jednostek zostały w zmienianym rozporządzeniu podane, nawet jeśli miałyby to mieć formę delegacji takiej informacji do corocznego komunikatu Ministra o procentowym rozdziale dotacji bazowej. Komunikat taki mógłby też (powinien?) obejmować podanie do publicznej wiadomości średnich dotacji jednostkowych dla wyodrębnionych 4 rodzajów jednostek.

W obecnym projekcie powyżej omówiony podział kwoty F na 4 składniki F_p zastępuje dotychczasowe „współczynniki wagowe” w_k przypisane k rodzajom jednostek naukowych. Postulowane powyżej podanie procentowego rozdziału kwoty F na $k=4$ rodzaje jednostek jest w istocie pozostawieniem tych współczynników, które zapewne miałyby szerszy rozrzut wartości. Gdyby uznano za słuszne podanie algorytmu podziału, to szkic możliwej opcji jest następujący:

Minister ogłasza w formie komunikatu wartości współczynników w_k .

Wyliczana jest „średnia dotacja jednostkowa B_{srN} ” dla wszystkich jednostek objętych dotacją bazową jako:

$$B_{srN} = \frac{F}{\sum_{k=1}^4 w_k \sum_{i=1}^{n_k} q_i \sum_{j=1}^{l_i} k^j N_i^j},$$

gdzie pierwsza suma w mianowniku przebiega 4 rodzaje jednostek, druga suma odpowiada wszystkim n_k jednostkom danego rodzaju (jak na str. 2 Zał. 2), a trzecia suma przebiega wszystkie l_i dziedziny w jednostce i .

Kwota dotacji bazowej przypadająca dla jednostek rodzaju k wyliczana jest według wzoru:

$$F_k = \left(w_k \sum_{i=1}^{n_k} q_i \sum_{j=1}^{l_i} k^j N_i^j \right) \cdot B_{srN},$$

czyli wyliczenie dotacji dla grupy jednostek następuje na podstawie całkowitej liczby osób (etatów) zatrudnionych w tej grupie jednostek, ważonych czynnikami kosztochłonności, kategorii oraz rodzaju jednostki.